

S'ha reprès el debat sobre el règim transitori de Catalunya

Han intervingut els senyors Esteve Bilbao, Primo de Rivera i Cambó

Ha quedat aprovat el projecte de llei referent als parellers d'Extremadu a :: Una proposició mal rebuda del senyor Marc Miranda

(CONFERENCIA TELEFONICA DEL NOSTRE REDACTOR A MADRID)

El debat sobre el règim transitori de Catalunya té, des del primer moment, el to solemne, irreal i grandiloqüent que correspon als clàssics debats polítics sobre la qüestió catalana, tal com ha vingut repetint-se durant 25 anys al Parlament espanyol. Només les Constituents

J. A. PRIMO DE RIVERA

en aprovar un text concret per a endegar el problema, van posar en aquesta boirina oratòria una nota de realitat i de vida. Però ja les estàtues dels Reis Catòlics que decoren el saló de sessions (a un costat del senyor Alba Ferran, i a l'altre, Isabel) poden contemplar amb satisfacció la tornada als bons costums parlamentaris.

Avui ha tocat el torn als senyors Bilbao, Primo de Rivera i Cambó. El senyor Esteve Bilbao és un orador sublim, dels que ja en queden pocs, veritable bec d'or del tradicionalisme espanyol. Fa amb les paraules increïbles jocs d'artifici; de la seva boca surten les frases com serpentes, mentre amb les mans fa moviments elegants, com si anés a arriar la seva oratòria. Un diputat basc, poc respectuós amb l'eloqüència del senyor Esteve, recordava fa poc l'ardu aprenentatge oratori del diputat tradicionalista. En la seva joventut va ésser un punt fort en torneigs acadèmics i jocs floralescos. Els seus pares posseïen a la vila bilbaína una bacallaneria, i a la rebotiga, davant uns harrils d'arengades o un fardell de bacallà, el jove orador iniciava magníficament els seus discursos. L'evocació era tan divertida, que mentre avui atacava el senyor Bilbao l'Estatut de Catalunya, semblava que arribessin fins a nosaltres totes les aromes comercials que acompanyaven els seus primers inicis tribunicis.

Com a bon tradicionalista, el senyor Bilbao està conforme a derogar l'Estatut de Catalunya. Aprovat pel senyor Goicoechea i altres diputats propers, el senyor Bilbao ha llançat frases com aquestes:

—Catalunya és nostra, perquè és espanyola.

Amb els braços semblava estrènyer Catalunya, carregar-se-la a coll i emportar-se-la a la botallaneria per a engor-li discursos.

El senyor Primo de Rivera és també un orador de gran esdevenidor, i acabarà segurament pronunciant discursos meravellosos en la festa de la raça. Allò que el preocupa principalment és la "unitat del destí en l'universal del poble espanyol", però no li sembla bé que es negui la diferència de caracteris-

tiques dintre l'harmonia nacional. Sobre això, i sense pretendre-ho, ha fet la crítica més dura que pugui fer-se de la política seguida per la Dictadura a Catalunya. Un dubte té, però. Van ésser traïdors a Espanya els qui concediren l'Estatut de Catalunya?

El senyor Lerroux i el senyor Anguera de Sojo escolten des del banc blau atentament les paraules del jove Primo de Rivera, el qual acaba descobrint nous arguments jurídics per a derogar l'Estatut.

Finalment parla el senyor Cambó. Utilitza un micròfon invisible amagat a l'armilla, i la seva veu ràpida ressona en els altaveus com la d'un reaparegut. És, en efecte, un reaparegut en els vells debats sobre la qüestió catalana. Trenta anys de vida política en defensa de l'autonomia, contemplen la Cambra des d'un escó. Tots els diputats de la Lliga rodegen amorosament el líder. El senyor Nadal ordena papers; els escolleix, i els va passant a l'orador. El discurs del senyor Cambó desperta expectació a la Cambra. Contesta als oradors d'ahir: al senyor Maura, al senyor Armasa i al senyor Goicoechea.

Al senyor Maura li recorda una conversa amb el seu pare en els anys ja llunyans del "Maura no". Recorda el dolor del senyor Maura; evoca el seu projecte d'autonomia per a Cuba. Jo, li va dir el senyor Antoni Maura, abans d'ésser assassinat, també vaig ésser filibuster. Li hauran agradat aquests records al senyor Alexandre Lerroux? Haurà pensat el senyor Cambó en altres homes polítics que sofreixen la mateixa acusació?

La part principal del discurs del cap de la Lliga ha consistit en un cos a cos amb el senyor Goicoechea. Els diputats de la Lliga, amb entusiasme com-movedor, assenyalaven amb aplaudiments el cap, com en un pancrace. Però, en realitat, què defensa el senyor Cambó? Només al final del seu discurs ho descobreix. Vol la grandesa d'Espanya. La seva eloqüència adquireix en aquests moments tants meravellosos com la que moments abans ens oferia el senyor Esteve Bilbao. El senyor Cambó es llança per les senderes sublimes de l'ideal. El seu discurs, a part el valor polèmic evident, fuig del concret. El cap de la Lliga, amb la seva autoritat parlamentària, ha desbrossat el camí al senyor Trias de Bes, que haurà de defensar el vot particular.

En acabar la sessió, els vells diputats que ho foren ja a les antigues Corts monàrquiques comentaven, satisfets: Des de fa molts anys — deien — no hi havia hagut un debat de tanta altura. Segurament que el discurs que més els ha agradat és el del senyor Esteve Bilbao, malgrat la seva farum de bacallà.

(Segueix a la pàg. 5, col. 5)

(CONFERENCIA TELEFONICA DEL NOSTRE REDACTOR A MADRID)

La setmana política acaba sense haver donat solució a cap dels grans problemes plantejats, alguns dels quals afecten la vida mateixa del Govern.

El Consell d'aquest matí ha deixat sense resoldre la qüestió més important. Iniciada per sorpresa al saló de sessions pel senyor Gil Robles, té un desenvolupament no menys sorprenent. Els ministres de la Ceda han quedat encarregats, en efecte, de realitzar gestions prop dels grups parlamentaris de la majoria per a estudiar la viabilitat de la fórmula del senyor Gil Robles sobre els pressupostos i plans poders. Ha estranyat que no fos el mateix President del Consell, o en tot cas el ministre de Finances, qui realitzés les gestions indicades, i això fa suposar que es tracta, no ja d'obtenir la conformitat de la majoria, sinó de trobar la veritable fórmula que permeti de passar en pràctica la proposta del senyor Gil Robles, la qual ofereix enormes dificultats de realització. Per tractar-se d'una iniciativa del cap de la Ceda, els ministres del seu partit intentaràn donar-li forma parlamentària i constitucional.

Ultra les repercussions que pugui tenir aquesta qüestió, en l'ambient polític de Madrid es van acumulant complicacions i dificultats fins ara ajornades, però que hauran de tenir tot llur desenvolupament durant la setmana que ve. Està en feu el conflicte plantejat per la minoria agrària al ministre d'Agricultura, pel projecte de llei sobre els parellers. Enfront del senyor Jiménez Fernández, que defensa el concepte canònic de la propietat, recolzat en encicliques i doctrines evangèliques, els agraris han rebut el valnós reforç d'altres sants barons que en la defensa absoluta de la propietat resulten més papistes que el Papa.

Un altre conflicte ple d'amenaçes és el que s'anuncia amb motiu del tractat comercial amb Holanda, pendent d'aprovació. Els diputats valencians reclamen la seva ratificació immediata, davant l'amenaça formulada pels holandesos de suspendre les compres de taronja. Els diputats que representen regions ramaderes s'oposen, pel contrari, a l'aprovació del tractat, que perjudicaria els interessos que tenen encarregat de defensar. Els ramaders tenen a la Cambra més vots que els taronjaires, però per circumstàncies especials, la pressió dels diputats valencians s'exerceix damunt el Govern amb singular eficàcia. No s'oblidi que el senyor Lerroux és diputat per València i que des que el senyor Sàmpser fou eliminat del Govern, els autonomistes valencians estan en actitud recelosa. El senyor Gil Robles, com a diputat per Salamanca, defensa els interessos dels ramaders. Avui es parlava de donar llargues a l'assumpt, sollicitant un informe del Consell d'Economia, però això fóra tant com infligir una derrota als correligionaris valencians del senyor Lerroux. I per últim figura l'importantíssim assumpte del règim transitori de Catalunya, que haurà de promoure apassionadíssims comentaris.

Tot això unit als problemes que planteja la repressió i liquidació del darrer moviment revolucionari i el dolorós efecte causat en l'opinió pública pels recents atemptats de Barcelona i Madrid, tanca l'horitzó en acabar la setmana política.

Confidencialment s'anuncia que s'ha iniciat una aproximació entre el senyor Lerroux i els senyors Martínez Barrio i Maura per tal d'enfortir les posicions republicanes en el Govern.

Per altra banda el cap del Govern continua al ministeri de la Guerra les seves audiències militars, i prepara una important combinació de comandaments.

Malgrat que no tingui res a veure amb la política, convé recollir, per tal com dona el to a l'actual moment, la declaració en un periòdic del matí, recollida de llavis del senyor Cofarelo, secretari perpetu de l'Acadèmia Espanyola, el qual es proclama admirador literari de Salaverría i "Ros Seca.

EXPLOSIÓ D'UN CANÓ

A.P.C.E.
SIG.: 1.2b/866